

กฎหมายป้องกันและปราบปราม การทุจริต

ที่เกี่ยวข้องกับ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารวิชาการ
ลำดับที่ 150

นายอรรณพ ศักดิ์ศิริณตกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนาพันธ์พิทา ศักดิ์ศิริณตกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธันยพรรณ บินนาค

กฎหมายป้องกันและปราบปราม

การทุจริต

ที่เกี่ยวข้องกับ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นายอรรณพ ศักดิ์ศิริบุญตากุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนาทิพย์ตา ศักดิ์ศิริบุญตากุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อินยพรรณ บันนาค

กฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับ เจ้าหน้าที่ของรัฐในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นายอรรถพร ศักดิ์ศิริธิดากุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนพิพิธดา ศักดิ์ศิริธิดากุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธันยพรพรษ ปันนาค

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data.

อรรถพร ศักดิ์ศิริธิดากุล.

กฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น.--กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, 2566.

140 หน้า.

1. การปกครองท้องถิ่น -- กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ. I. กาญจนพิพิธดา
ศักดิ์ศิริธิดากุล, ผู้แต่งร่วม. II. ธันยพรพรษ ปันนาค, ผู้แต่งร่วม. III. ชื่อเรื่อง.

352.14

ISBN = 978-616-476-352-4

รหัสสิ่งพิมพ์สถาบัน : วปท.66-31-300.250

พิมพ์ครั้งที่ 1 กันยายน 2566 จำนวนพิมพ์ 300 เล่ม

บรรณารักษ์ อติพร แก้วเปีย

ลิขสิทธิ์ของสถาบันพระปกเกล้า

จัดพิมพ์โดย

สถาบันพระปกเกล้า

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา อาคารบี ชั้น 5

เลขที่ 120 หมู่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

โทรศัพท์ 02-1419563-77 โทรสาร 02-1438175

เว็บไซต์ www.kpi.ac.th

พิมพ์ที่

บริษัท จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด

เลขที่ 219, 221, 223, 225, 227, 229, 231, 233 ซอยเพชรเกษม 102/2

แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค กรุงเทพฯ 10160

คำนำสถาบันพระปกเกล้า

โครงการผลิตบทความและเอกสารทางวิชาการ ภายใต้การดำเนินงานของวิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในปัจจุบัน โดยมุ่งหวังให้ผู้ที่ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงได้จัดทำหนังสือ “กฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” เพื่อให้ผู้อ่านทราบถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นเมื่อมีการกระทำทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หนังสือเล่มนี้จึงมีการนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวกับกระบวนการไต่สวนและชี้มูลความผิดทางอาญาของเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น และพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนนำเสนอกระบวนการทางกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และการดำเนินการทางวินัยและการพ้นจากตำแหน่งของผู้ใช้อำนาจรัฐดังกล่าว ซึ่งเป็นกระบวนการทางกฎหมายที่เกิดขึ้นโดยผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนซึ่งมิได้เกิดจากการไต่สวนและชี้มูลโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

สถาบันพระปกเกล้าขอขอบคุณนายอรรถพล ศักดิ์ศิริธัญดากุล ผู้พิพากษา และเลขานุการศาลยุติธรรมประจำภาค 6 ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนพิพิธดา ศักดิ์ศิริธัญดากุล พนักงานอัยการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญยพรรัช ปั้นนาค สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ที่ร่วมกันจัดทำผลงานชิ้นนี้ ขึ้นมา เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำที่ผิดพลาด ต่อไป

(นายวิวิท ชัยภาคภูมิ)

เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

สิงหาคม 2566

คำนำผู้เขียน

หนังสือเล่มนี้ผู้เขียนตั้งใจที่จะนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวกับกระบวนการไต่สวนและชี้มูลความผิดทางอาญาของเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทผู้บริหาร รองผู้บริหารหรือสมาชิกสภา รวมถึงพนักงานส่วนท้องถิ่น โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมถึงกระบวนการทางกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีกรกล่าวถึงการดำเนินการทางวินัยและการพ้นจากตำแหน่งของผู้ใช้อำนาจรัฐดังกล่าว ซึ่งเป็นกระบวนการทางกฎหมายที่เกิดขึ้นโดยผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ซึ่งมีได้เกิดจากการไต่สวนและชี้มูลโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช.

นายอรรถพร ศักดิ์ศิริฤตดากุล

ผู้พิพากษาและเลขานุการศาลยุติธรรมประจำภาค 6

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนาพิพิตา ศักดิ์ศิริฤตดากุล

พนักงานอัยการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญพรรัช ปันนาค

สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผู้เขียน

คำนำสถาบันพระปกเกล้า	III
คำนำผู้เขียน	V
บทที่ 1 การไต่สวนและชี้มูลความผิดทางอาญาโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช.	1
1. กระบวนการไต่สวนและชี้มูลในชั้นคณะกรรมการ ป.ป.ช.	2
1.1 เจ้าพนักงานของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต	4
1.1.1 เจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	5
1.1.2 ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	9
1.2 หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	10
1.2.1 การไต่สวนและมีความเห็นเกี่ยวกับการพฤติการณ์ ร่ำรวยปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ จงใจปฏิบัติหน้าที่หรือ ใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ผ่าฝืนหรือไม่ ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรง ตำแหน่งในองค์กรอิสระ	10
1.2.2 หน้าที่และอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยพฤติการณ์ ร่ำรวยผิดปกติ การกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ	12

1.2.3	กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. นอกจากนี้ คณะกรรมการดังกล่าว ยังมีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบ และเปิดเผยผลการ ตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่ง ดังกล่าวด้วย	12
1.2.4	คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังมีหน้าที่และอำนาจไต่สวน และวินิจฉัยความผิดอื่นที่กฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ กำหนด หรือกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในหน้าที่ และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	13
1.3	กระบวนการไต่สวนคดีอาญาโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช.	15
1.3.1	การตรวจสอบเบื้องต้น	15
1.3.2	วิธีการไต่สวน	17
1.3.3	ระยะเวลาการไต่สวน	27
1.3.4	กระบวนการไต่สวน	29
1.3.5	การแจ้งข้อกล่าวหา	30
	(ก) การแจ้งข้อกล่าวหา	30
	(1) คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือ คณะกรรมการไต่สวนเป็นผู้ไต่สวน	30
	(2) คณะผู้ไต่สวนเบื้องต้น	31
	(3) วิธีการแจ้งข้อกล่าวหา	33
	(3.1) กรณีผู้ถูกกล่าวมาพบ	33
	(3.2) กรณีผู้ถูกกล่าวไม่มาพบ	34

สารบัญ

หน้า

(ข) การชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา	34
1.3.6 การมีความเห็นหรือวินิจฉัยเพื่อชี้มูล	35
2. กระบวนการทางกฎหมายในชั้นศาล	36
บทที่ 2 การดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐโดย คณะกรรมการ ป.ป.ช.	39
1. ขอบเขตอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกี่ยวกับการชี้มูล ความผิดทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐ	42
2. การพิจารณาโทษทางวินัยหรือการพ้นจากตำแหน่งของ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ตามฐานความผิด ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.	46
2.1 หน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน เมื่อได้รับสำนวนการไต่สวนและคำวินิจฉัยจาก คณะกรรมการ ป.ป.ช.	47
2.2 การตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาหรือ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช.	50
2.3 การทบทวนมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	51
2.4 การตรวจสอบกระบวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และดุลพินิจการพิจารณาลงโทษของผู้บังคับบัญชาหรือ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน	52
(ก) สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในการอุทธรณ์	52
(ข) สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาฟ้องคดีต่อศาลปกครอง	56
บทที่ 3 ความรับผิดชอบทางวินัยของพนักงานส่วนท้องถิ่น	59
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยพนักงานส่วนท้องถิ่น	61
1.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยพนักงาน ส่วนท้องถิ่น	61

1.2	กระบวนการดำเนินการทางวินัยพนักงานส่วนท้องถิ่น	64
1.2.1	การพิจารณาความผิดวินัยและโทษทางวินัย	64
1.2.2	ขั้นตอนการดำเนินการทางวินัย	68
1.2.3	ขั้นตอนการลงโทษทางวินัย	92
1.2.4	ขั้นตอนการรายงานการดำเนินการทางวินัย	94
1.3	สิทธิการอุทธรณ์	98
1.4.	การดำเนินการทางวินัยสำหรับข้าราชการที่ออกจากราชการ หรือถูกสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน	103
1.4.1	การดำเนินการทางวินัยสำหรับข้าราชการที่ออกจาก ราชการไปก่อนถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย	103
1.4.2	การดำเนินการทางวินัยสำหรับข้าราชการที่ถูกสั่งพัก ราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน	104
บทที่ 4	การสั่งให้พ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายเกี่ยวกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	107
1.	การสั่งให้พ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด	108
1.1	การดำเนินการออกคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง	108
1.2	การออกคำสั่งให้ออกจากราชการ	111
2.	การสั่งให้พ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารเทศบาล	112
2.1.	การดำเนินการออกคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตาม พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496	112
2.2	การออกคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง	116
3.	การสั่งให้พ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล	118
3.1	การดำเนินการออกคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537	118

สารบัญ

	หน้า
3.2 การออกคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง	121
บรรณานุกรม	123
เกี่ยวกับผู้เขียน	126